

Odense Kommune
E-mail: afnk@odense.dk

4. februar 2025

Danske Tandplejere
Rosenborggade 1a
1130 København K

T: 8230 3540
E: info@dansktp.dk

www.dansketandplejere.dk

Danske Tandplejeres høringssvar vedr. Odense Kommunes kommende politik "Flere sunde leveår – Politik for forebyggelse og sundhedsfremme"

Danske Tandplejere takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Danske Tandplejere glæder sig over, at det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde prioriteres højt i Odense Kommune. Vi skal investere i mennesker og skabe de bedste betingelser for flere sunde leveår frem for først at hjælpe, når sygdomme er opstået. Det er både til gavn for den enkelte borgers sundhed, den generelle ulighed i sundhed og det mest økonomisk bæredygtige.

Danske Tandplejere appellerer til, at den kommunale tandpleje indtænkes som et helt centralt element i det videre arbejde.

Ulighed i tandsundhed er fortsat en udfordring

Den kommunale tandpleje og tandplejeruddannelsen har nu begge eksisteret i 50 år, og tandsundheden har aldrig været bedre blandt børn og unge. Men vi skal passe på, at den gode udvikling ikke vender, og vi skal sikre, at alle kommer med – der er stadig meget at gøre, og der kommer hele tiden nye til.

Desværre ser vi fortsat en stor ulighed i tandsundhed, både på tværs af uddannelsesniveauer og geografi, allerede i børne- og ungdomsårene.

Når vi ser på de seneste valide SCOR-tal for Odense Kommune (2022-tal), så er knap 67 procent af de 15-årige unge cariesfrie (uden huller). Det svarer nogenlunde til landsgennemsnittet, og placerer dermed hverken Odense Kommune i bund eller i top. Det indikerer, at der er potentiale for at styrke den sundhedsfremmende og forebyggende indsats på tandområdet i Odense Kommune.

Husk tandpleje i den tværfaglige forebyggelsesindsats

Tænder og mund hænger sammen med resten af kroppen, men desværre ser vi, at mund- og tandsundhed ofte frakobles den generelle sundhedsindsats i kommunerne. Tandpleje bør indtænkes i den opsøgende, sundhedsfremmende og tværfaglige indsats, både for børn og unge, for borgere med kroniske sygdomme, for voksne med særlige behov og for sårbare ældre.

Børn og unge

De første 1.000 dage af barnets liv er afgørende, og her kan den kommunale tandpleje spille en afgørende rolle. Tandplejerne bør, med deres tandfaglige og sundhedspædagogiske kompetencer, indgå i et tæt samarbejde med sundhedsplejersker, pædagoger, lærere, socialrådgivere og ungerådgiver mv., så børn og unge - og deres forældre - tidligt får kendskab til vigtigheden af at opretholde en god sufficient mundhygiejne samt får viden om kostens og tobakkens betydning for (tand)sundheden. Tandplejerne kan bl.a. holde oplæg og forløb for mødregrupper, daginstitutioner, skoleklasser, specialskoler, idrætsforeninger mv. og dermed skabe en bred sundhedsfremmende og forebyggende indsats.

Borgere med kronisk sygdom

Derudover er det vigtigt at sikre sig, at den forebyggende og sundhedsfremmende tandpleje prioriteres hos borgere med kronisk sygdom, så der skabes de bedste betingelser for, at der ikke opstår sygdomme i tænder og mund som følge af deres sygdom, der kunne være undgået. Helt overordnet skal sikres, at borgerne har et grundlæggende kendskab til, hvordan sygdommen kan påvirke deres mund- og tandsundhed, og hvordan de bedst kan passe på sine tænder, fx ved nedsat spyttproduktion på grund af medicinindtag.

De sårbare voksne og ældre

For de sårbare voksne og ældre ser vi desværre, at de ofte først får hjælp, når tandsygdomme er opstået med et stort behandlingsbehov til følge.

Det anslås, at op til 10 procent af dødsfald forårsaget af lungebetændelse på plejehjem kan forhindres ved bedre mundhygiejne. Det er derfor helt oplagt at prioritere tandsundheden og den daglige tandbørstning, hvis man vil forbedre sundheden hos ældre og undgå unødige indlæggelser.

80 procent af landets plejecenterbeboere kan ikke selv børste deres tænder tilstrækkeligt rene. Men det er kun 10 procent af beboerne, som får den nødvendige hjælp. Et vigtigt skridt på vejen mod en bedre tandsundhed hos sårbare voksne og ældre er derfor at styrke plejepersonalets kvalifikationer til at varetage plejen af de sårbare borgers mund og tænder.

Et tværfagligt projekt mellem Danske Tandplejere, Kommunernes Landsforening og Sundhedskartellet viser, at en systematiseret undervisnings- og samarbejdsindsats mellem tandplejere og plejepersonale gør en betydelig positiv forskel for ældres tandstatus. Desværre er det langt fra alle kommunerne som prioriterer det opsøgende sundhedsfremmende arbejde, og derfor bliver den kommunale indsats for de sårbare voksne og ældre på tandområdet (alt for) ofte behandlingsorienteret.

Sundhedspædagogikken bør være det bærende element i den kommunale tandpleje

Sundhedsfremme og forebyggelse er grundstenene i den kommunale tandpleje, hvor formålet er at skabe de bedste betingelser for, at børn og unge har og bevarer en god tandsundhed, når de forlader den kommunale tandpleje. Vejledning, instruktion og den sundhedspædagogiske samtale er afgørende for, at børn og familier får gode vaner og rutiner, som de kan tage med sig ind i voksenlivet.

Desværre er det Danske Tandplejeres oplevelse, at den sundhedspædagogiske indsats ofte bliver nedprioriteret i kommunerne. Flere steder afsættes der ikke den nødvendige tid til sundhedspædagogikken, selvom vi ved, at det er samtalen, der på den lange bane har den afgørende betydning for, at den enkelte borger lærer at mestre sin egen (tand)sundhed.

Derudover overlades den vigtige sundhedspædagogiske indsats alt for ofte til faggrupper, som ikke har de nødvendige forudsætninger og kompetencer. Tandplejere har som den eneste faggruppe i det tandfaglige team en sundhedspædagogik uddannelse og profil, og derfor bør den sundhedsfremmende og forebyggende ydelser foretages af en tandplejer.

På længere sigt er det både dyrt og sundhedsfagligt en meget uheldig udvikling, hvis det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde ikke løftes i kommunerne. Og det har desværre også en social slagside. Forudsætningerne for at holde mund og tænder sunde er forskellige, og derfor er vejledning, instruktion og forebyggende tandpleje uhyre vigtigt for, at børn og familier får gode vaner og rutiner i forhold til den daglige tandbørstning.

Vi ved, at nedprioritering af den opsøgende og forebyggende indsats risikerer at ramme børn og unge fra familier med få ressourcer hårdest, da de ofte har behov for hyppigere tilsyn og mere vejledning i kost og tandpleje. Vi risikerer med andre ord at øge uligheden i tandsundhed yderligere, hvis vi ikke handler.

Flere tandplejere er forudsætningen for en sundhedsfremmende og forebyggende indsats

Vi er klar over, at det er en stor udfordring for kommunerne at rekruttere de tandplejere, der er behov for. Det understreges af de seneste tal fra Beskæftigelsesministeriet, som viser en forgæves rekrutteringsrate for tandplejere på 58.

Derfor også en appel til, at I, som en af landets største kommuner, vil bidrage til at sætte fokus på behovet for at uddanne flere tandplejere, da det er forudsætningen for, at den vigtige sundhedsfremmende og forebyggende indsats i den kommunale tandpleje kan fortsætte og dermed arbejdet for at nedbringe antallet af borgere, herunder børn og unge, der får huller i tænderne.

Vi går meget gerne i dialog med jer om dette, og vi står naturligvis til rådighed, hvis ovenstående ønskes uddybet.

Venlig hilsen

Elisabeth Gregersen

Forperson, Danske Tandplejere